

«Desnični susreti 2009.»

- 18. i 19. rujna 2009. u Zagrebu/ 20. rujna 2009. u Islamu Grčkom

«Desnični susreti 2009.»: Intelektualci i vlast, 1945-1952.

Organizatori: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Centar za komparativnohistorijske interkulturmestudije „Desnični susreti“; Odsjek za kroatistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatsko društvo pisaca, Zagreb, Srpsko kulturno društvo "Prosvjeta", Zagreb

Vidi program.

Desnični susreti 2009.

Intelektualci i vlast, 1945-1954.

Zagreb, 18. i 19. rujna, Zadar i Islam Grčki, 20. rujna 2009.

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Centar za komparativnohistorijske i interkulturene studije „Desnični susreti“

Odsjek za kroatistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Hrvatsko društvo pisaca, Zagreb

Srpsko kulturno društvo "Prosvjeta", Zagreb

&

Sveučilište u Zadru

Centar za mirovne studije, Zagreb

Društvo za obnovu i revitalizaciju Kule Stojana Jankovića

«Desnični susreti 2009.»:

Intelektualci i vlast, 1945-1954.

“Čak i oni koji nemaju nikakve veze s umjetnošću i nikakve ljubavi za nju, morali bi biti zahvalni nebu što ona postoji. Jer je to jedino područje ljudske djelatnosti gdje je nemoguća laž: čim laž proviri, istim časom, automatski prestaje umjetnost. U pravoj umjetnosti uvijek, beziznimno, uprkos svemu vlada istina: tu čovjek govori istinu čak i proti svojoj volji.

U tome je velika, neprocjenjiva moralna vrijednost umjetnosti; po tome umjetnost, i onda kad sama sebe najuvjerjenije proglašava "savršeno beskorisnom", "čistom od bilo kakve moralne determinacije", "lišenom bilo kakve praktične svrhe i cilja", vrši svoju veliku, nenadoknadivu misiju. Zbog toga, intuirajući i nesvjesno taj fakat, svi tirani, svi gušitelji slobode i zatirači istine, guše i zatiru umjetnost. I doista, još nije bilo historijske epohe u kojoj je gušena sloboda, a da se ujedno nije gušila i prava, istinska umjetnost i na njeno mjesto dekretirala lažna, dirigrana i službena. To nam objašnjava zašto su u historiji epohe bez slobode ujedno i epohe bez umjetnosti; i obrnuto, sami fakat što je jedna historijska epoha bez umjetnosti pruža nam pouzdan i nesumnjiv indicij da je to bila epoha bez slobode.”

(Vladan Desnica, "Zapisi o umjetnosti", Krugovi, 1952.)

PRIPREMNI ODBOR

- prof. dr. sc. Ivo Banac, Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

- prof. dr. sc. Krešimir Nemeć, Odsjek za kroatistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

- prof. dr. sc. Drago Roksandić, Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

- Velimir Visković, Hrvatsko društvo pisaca, predsjednik

- Čedomir Višnjić, Srpsko kulturno društvo „Prosvjeta“, predsjednik

Supredsjedatelj Pripremnog odbora:

- prof. dr. sc. Ivo Banac

- prof. dr. sc. Drago Roksandić

Tajnica Pripremnog odbora:

- mr. sc. Magdalena Najbar-Agičić

Voditelj „Desničnih susreta“

– programa društveno-humanističkih i kulturnoloških istraživanja Centra za komparativnohistorijske i interkulturene studije Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

prof. dr. sc. Drago Roksandić

«Desnični susreti 2009.» sastoj se od tri radna dijela – u Zagrebu, 18. i 19. rujna te u Zadru u Islamu Grčkom, 20. rujna.

Tema ovogodišnjih zagrebačkih rasprava Intelektualci i vlast, 1945-1954.,

sljedi temeljnu programsku orijentaciju «Desničnih susreta» s težištem na kritičkoj refleksiji fenomena kulture i kulturalnosti s komparativističkom stajališta. Cilj ostaje isti, tj., istraživanjima i stručnim raspravama propitati proturječne i često konfliktne fenomene i procese u hrvatskom i širem južnoslavenskom transkulturalizacijskom prostoru u modernom i postmodernom razdoblju (18. -21. stoljeće).

Problem uspostavljanja monopolne vlasti komunističkih partija u zemljama Srednjoistočne i Jugoiostočne Europe, te stvaranja sveobuhvatne kontrole nad svim društvenim sferama, predstavlja izuzetno važno i tek sporadično istraženo poglavlje u povijesti velikog djela europskog kontinenta. U tom su kontekstu posebno važni, s jedne strane, sistemski stav prema intelektualcima te, s druge, odnos intelektualaca prema novom ideolozijskom autoritetu. U hrvatskom i jugoslavenskom slučaju ovo istraživačko pitanje posebno je neistraženo u razdobljima «koalicijsko-demokratske vlasti» (1944. - studeni 1945.), primjene sovjetskoga doktrinarnog sustava u «izgradnji socijalizma» (prosinac 1945. – 1950.) te u prvim godinama stvaranja jugoslavenskoga alternativnog modela (u sljedećem razdoblju do VI. kongresa KPJ/SKJ 1952.).

«Desnični susreti 2009.» imaju naglašeno istraživačku orijentaciju, a ovaj skup će biti prvi u nizu istraživačkih i izdavačkih inicijativa pod istim glavnim naslovom Intelektualci i vlast. Matična adresa ovog ciklusa je Centar za komparativnohistorijske i interkulturene studije Filozofskog fakulteta u Zagrebu, a u realizaciji partnerski sudjeluju ustanove navedene u naslovu ovog poziva.

Tema Intelektualci i vlast, 1945-1954. isto tako otvara nove mogućnosti pristupa Vladanu Desnici, njegovim iskustvima intelektualca, u rasponu od visokoga državnog činovnika do profesionalnog književnika, jednoga od najsmionjih u svome stvaralaštvu u to doba u nas.

Zadarski dio skupa, koji se realizira u suradnji sa Sveučilištem u Zadru, jedinstvena je prilika izravno se upoznat s „Desničnim susretima“ višestruko korespondentnim zadarskim istraživačkim programom „Arhipelagos“, koji vodi prof. dr. sc. Vladimir Skračić te sa zadarskom kulturnopovijesnom baštinom razdoblja od 1945. do 1954. godine, koja je toliko važna i za kritičko razumijevanje opusa Zadrana Vladana Desnice.

U Islamu Grčkom, u Kuli Stojana Jankovića, baštini obitelji Desnica, gdje je i Vladan Desnica stvorio velik dio svog opusa, pored dužnog iskazivanja pijeteta nad pračevim grobom u crkvi sv. Đurđa, prezentirat će se zagrebačko-zadarski projekt Međunarodnoga sveučilišnog centra u Kuli Stojana Jankovića te aktualni projekt „Stara Kula – novi mostovi“, kojega je glavni nositelj Centar za mirovne studije iz Zagreba.

«Desnični susreti 2009.»:

Intelektualci i vlast, 1945-1954.

P r o g r a m r a d a

Petak, 18. rujna 2009., s početkom u 10.00 sati

(Hrvatsko društvo pisaca, Basaričekova 24, 10000 Zagreb)

Otvaranje „Desničnih susreta 2009.“, 10.00-10.30

Drago Roksandić, prof. dr. sc.

Velimir Visković

Poruka obitelji Vladana Desnice

I. sjednica (predsjedava: prof. dr. sc. Drago Roksandić)

10.30-11.00

- Dušan Bošković, prof. dr. sc., Intelektualci u vlasti: društveni obrasci u formativnim godinama Druge Jugoslavije

11.00-11.30

- Krešimir Nemeć, prof. dr. sc., Jesmo li imali socealizam? 11.30-12.00

- Gojko Tešić, prof. dr. sc., Ideološki diskurs nadrealista u jugoslavenskom kontekstu pratih godina

12.10-12.30

- Velimir Visković, Utjecaj Miroslava Križića na artikulaciju političke i kulturne paradigme, 1945-1954.

12.30-13.00

- Ivo Banac, prof. dr. sc., Hrvatski džlasovci

S t a n k a, 13.00-13.15

II. sjednica (predsjedava: prof. dr. sc. Ivo Banac)

13.15-13.45

- Tonko Maroević, dr. sc., akademik, Socrealizam Grge Gamulina

13.45-14.15

- Staniša Tutnjević, dr. sc., Poetika socijalističkog realizma (1945-1952) – pitanje književnog (dis)kontinuiteta

14.15-14.45

- Krištof Jacek Kozak, prof. dr. sc., Levitev Josipa Vidmarja: intelektualec pred in po 1945

14.45-15.15

- Goran Miloradović, Politički uzroci i okolnosti podele umetnika na realiste i moderniste u Jugoslaviji 50-ih godina

P r e k i d z a r u č a k, 15.15-17.15

III. sjednica (predsjedava: Velimir Visković)

17.15-17.45

- Dušan Marinković, prof. dr. sc., Tjeskoba stvaranja i polemiko ja Vladana Desnice

17.45-18.15

- Sanja Rođić, prof. dr. sc., Dva prijevoda jedne knjige: Ignazio Silone, Kruh i vino / Hleb i vino

18.15-18.45

- Lidija Vukčević, dr. sc., Poetika kao izazov politici – dekonstrukcija u diskurzivnoj prozi Vladana Desnice

V e č e r n j i p r o g r a m

19.15-22.15 u kinu „Tuškanac“, Tuškanac 1, 10000 Zagreb (u suradnji s Hrvatskom kinotekom)

Bruno Kragić, Leksikografski zavod „Miroslav Križić“

i Nikica Gilić, prof. dr. sc.,

Film i vlast: slučaj filma „Bakonja fra Brne“ Fedora Hanžekovića

(razgovor poslije projekcije filma)

Godina proizvodnje: 1951.

Trajanje: 104 minute

Tehnika: 35mm standard c/b

Režija: Fedor Hanžeković

Produkcija: Jadran film

Snimatelj: Oktavijan Miletić

Filmski rod: igranji film

Zemlja proizvodnje: FNR Jugoslavija – NR Hrvatska

Scenarij: Fedor Hanžeković (prema istoimenom romanu Sime Matavulja)

Glazba: Boris Papandopulo

Montaža: Blaženka Jenčik

Scenografija: Vladimir Tadej

Kostimografija: M. Turkalj

Subota, 19. rujna 2009., s početkom u 10.00 sati

(Velika vijećnica Filozofskog fakulteta, Ivana Lučića 3, 10000 Zagreb)

IV. sjednica (predsjedava: dr. sc. Miroslav Perišić)

9.00-9.30

- Stefano Petrungaro, dr. sc., O kulturno-prosvjetnoj politici u Jugoslaviji (1945.-53.)

9.30-10.00

- Snježana Koren, Komu i kakav odgoj i obrazovanje? " Nastava povijesti u izgradnji "novog socijalistickog covjeka"

10.00-10.30

- Magdalena Najbar-Agičić, mr. sc., Sud časti Sveučilišta u Zagrebu kao element politike vlasti prema intelektualcima europk 1945. godine

10.30-11.00

- Drago Roksandić, prof. dr. sc., Zagrebački Filozofski fakultet u revolucionarnoj tranziciji (1945-1948.)

S t a n k a, 11.00-11.15

V. sjednica (predsjedava: dr. sc. Stefano Petrungaro)

11.15-11.45

- Momčilo Mtrović, dr. sc., Sudovi časti na Beogradskom univerzitetu 1944/1945.

11.45-12.15

- Slobodan Selinčić, mr. sc.,

- Dragomir Bondžić, mr. sc.,

Prečutna rehabilitacija. Vraćanje na Beogradski univerzitet profesora udaljenih odlukama Sudova časti 1945.

12.15-12.45

- Dragomir Bondžić, mr. sc., Komunistička vlast i profesori Beogradskog univerziteta 1945-1954 (između saradnje i represije)

S t a n k a, 12.45-13.00

VI. sjednica (predsjedava: prof. dr. sc. Gojko Tešić)

13.00-13.30

- Vlaho Bogišić, Ivo Andrić i vlast 13.30-14.00

- Miroslav Perišić, dr. sc., Od partijske ka društvenoj eliti. Evropsko iskustvo jugoslavenske inteligencije 1945-1954.

P r e k i d z a d o m j e n a k, 14.00-14.45

VII. sjednica (predsjedava: prof. dr. sc. Krešimir Nemeć)

14.45-15.15

- Tatjana Jukić, prof. dr. sc., Uspomena života: britanska (bio)politika i sjećanje na II. svjetski rat u Jugoslaviji

15.15-15.45

- Branko Matan, Slučaj Bogdana Jerkovića – uspon i pad zagrebačkoga studentskog teatra u pedesetima

15.45-16.15

- Jevgenij Paščenko, dr. sc., Jugoslavenska primjena sovjetskoga doktrinarnog pristupa ukrajinskom pitanju

16.15-16.45

- Cvjetko Milana, prof. dr. sc., Čemu intelektualci danas? Uloga intelektualaca u socijalističkom sistemu i u postmodernu doba

16.45-17.10

Zaključna rasprava

Nedjelja, 20. rujna 2009.: program u Zadru u Islamu Grčkom

7.30: polazak autobusom za Zadar i Islam Grčki

„(...) Na tom steriliziranom prostoru“, dakle, odigravao se život zadarskog građanina od rođenja do smrti. Po to živost, Zadar ne samo da je predstavljao nesumnjivo najgradski i najgrađanski objekt kod nas, nego je pripadao valjda među najgrađanske ambijente evropskog Zapada.

U neposrednoj blizini tog i takvog Zadra, na nekoliko kilometar od njega, gotovo pred samim njegovim gradskim vratima, počinjala je jedna sasvim drukčija stvarnost. Počinjala je sušta njegova suprotnost – selo, sa svojim strašnim životom koji se odvijao u nevjerojatnim, katkad upravo neljudskim uslovima i oblicima, u vjekovnoj zaostalosti i bijedi. A između tog grada i tih sela – jaz, nepremostiv jaz, ili kineski zid, neoboriv i neprelazan. – Tako je trajalo stoljećima.

(...) Smatrao sam da taj nepropijeniji kraj naše zemlje, i njegova prošlost, njegova dojučerašnjica (a u mnogome je to i njegova današnjica, jer stoletne rane ne zacjeljuju jednim mahom, niti se duboke bolesti organizma liječe pukim nepriznavanjem) imaju svoje mjesto u opoj slici naših problema i pravo na svoj dio pažnje u i mislima naših ljudi. Smatrao sam da mračnu i istrašnu stvarnost ne treba ni prikrivati ni uljepšavati (kao što je i priješve dugo od naše građanske i pseudosejlačke literature demagoški uljepšavana), najmanje danas, kad ona treba da se iz osnova promijeni i preporodi. (...)”

Vladan Desnica, „O jednom gradu i o jednoj knjizi“, Zadarska revija, br. 1, 1954.

PROGRAM U ZADRU

11.00-11.15:

- susret s prof. dr. Antom Uglešićem, rektorom Sveučilišta u Zadru

i prof. dr. sc. Vladimirom Skračićem, prorektorom Sveučilišta u Zadru u Rektoratu Sveučilišta

11.15-12.30:

predstavljanje istraživačkog programa Sveučilišta u Zadru „Arhipelagos“ i rasprava (voditelj i predstavljač: prof. dr. sc. Vladimir Skračić)

12.30-13.30:

ručak u restoranu Sveučilišta u Zadru (domaćin: Rektorat Sveučilišta)

13.30-15.00:

„Zadar u desetljeću poslije 1945. godine“ (tematska šetnja Zadrom u razgovoru s istraživačima kulturne povijesti Zadra)

15.00:

polazak za Kulu Stojana Jankovića u Islamu Grčkom

PROGRAM U ISLAMU GRČKOM

15.30-16.00:

polaganje vijenca na spomenik Vladana Desnice u crkvi sv. Đurđa i slovo Velimira Viskovića, predsjednika Hrvatskoga društva pisaca

16.00-17.30:

oblazak sjevernog i središnjeg dijela Kule i predstavljanje projekta Međunarodnog sveučilišnog centra u Kuli Stojana Jankovića (predstavljači: doc. dr. sc. Vladan Desnica, unuk pisca Vladana Desnice, prof. dr. sc. Drago Roksandić, voditelj „Desničnih susreta“ i Sandra Benčić, Centar za mirovne studije

17.30-19.00:

šetnja drugim dijelovima Kule Stojana Jankovića i okrjepa domaćim specijalitetima iz Sjeverne Dalmacije i Like, u pripremi mjensih suradnika Centra za mirovne studije

Predstavljanje projekta „Stara Kula – novi mostovi“ (Gordan Bosanac, programski voditelj Centra za mirovne studije u Zagrebu, Marijeta Rajković, Filozofski fakultet u Zagrebu i dr. sc. Nataša Desnica-Žerjavić, kćerka Vladana Desnice u ime Društva prijatelja Kule Stojana Jankovića.

Ovaj projekt zajednički realiziraju Centar za mirovne studije, Centar za komparativnohistorijske i interkulturene studije Filozofskog fakulteta u Zagrebu; Program „Desnični susreti“, Srpsko narodno vijeće iz Zagreba te Društvo prijatelja Kule Stojana Jankovića. Financira ga Europska komisija.

19.00:

odlazak iz Kule Stojana Jankovića

„Desnične susrete 2009.“ financiraju i materijalno pomažu:

Centar za mirovne studije, Zagreb

Društvo za obnovu i revitalizaciju Kule Stojana Jankovića, Zagreb

Europska Unija, Bruxelles

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport Grada Zagreba

Hrvatsko društvo pisaca, Zagreb

Ministarstvo kulture Republike Hrvatske

Srpsko kulturno društvo „Prosvjeta“, Zagreb

Sveučilište u Zadru

Ured za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske

(zastava Europske Unije na

http://europa.eu/abc/symbols/emblem/download_en.htm)

Ovu publikaciju sufinancira Europska Unija.

Izrečeni stavovi ne izražavaju nužno i stavove Europske Unije.

Informacije o „Desničnim susretima 2009.“:

mr. sc. Magdalena Najbar-Agičić, tajnica Pripremnog odbora

damir.agicic@zg.t-com.hr

091-58-71-697